

VÍZ~HANG

Az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság hivatalos lapja
III. évfolyam, 4. szám
2019. december

CÍMLAPPOTÓ:
Mobilgát építése Mecséren

Lakossági fórum Kisbodakon

Őszi felülvizsgálatok

2019 - III. évfolyam 4. szám

Víz tudomány

Kovács Richárd: Országhatáron átnyúló vízgyűjtőjű, ill. medrű tavakon a nemzetközi együttműködés szerepe és lehetőségei a XXI. századi globális problémák kezelésében (kivonat)

A Föld 71%-át óceánok és beltengerek, a szárazföldek 2%-át felszíni vizek borítják. A becsült vízkészlet 5,3%-a, kb. 1400 milliárd km^3 a hidroszférában található, ebből az édesvíz tavak készlete 125 ezer km^3 . A Föld legnagyobb tavai több ország területét is érintik, a megosztottság a vízkészletre is igaz. A tavakon a természetes folyamatok mellett az antropogén beavatkozások is jelentős változásokat okozhatnak, pl. az Aral-tó részleges kiszáritása öntözési túlhasználattal. Hasonlóan sérülékeny a Csád-tó is, melyen 4 ország osztozik jelentős társadalmi krízis mellett. A tavak fontos szerepet töltenek be az édesvízkészlet tárolásában és hasznosításában, kiemelt helyet foglalnak el az érdekeltségi körök találkozási pontjában. Ezért különös figyelmet érdemelnek a határokkal megosztott tavak. Ezek védelme és a közös gazdálkodás érdekében egyezményeket kötöttek az érintett országok az Alpokban és az Alpok-alja régióban. Tekintsük át röviden ezeket:

A Genfi-tó területe 580,1 km^2 (ebből Franciaországé: 234,8 km^2 , Svájcé: 345,3 km^2), átlagos térfogata 89 km^3 . A tó vízgyűjtője: 7.975 km^2 (ebből: FR: 890 km^2 , CH: 6.505 km^2). Folyók egész sora táplálja, a felszíni hozzáfolyás 75%-át a Rhôn folyó szállítja. 800.000 ember számára szolgáltat ivóvízkészletet. 115 strand várja a fürdőzőket, a tavon intenzív a halászat. Szabályozása Genfben, a Rhône medrén, a Seujet zsilip segítségével történik, melyet 1995-ben helyeztek üzembe. A szabályozás célja: a vízszintszabályozás a Genfi-tavon, vízhozam szabályozása a Rhône folyón, villamosenergia nyerése. A Svájci Szövetségi Tanács és a Francia Köztársaság Kormánya 1962. 11. 16-án Párizsban egyezményt kötött a Genfi-tó vízének szennyezések elleni védelmére vonatkozóan.

A Boden-tó Közép-Európa harmadik legnagyobb tava. Medre 536 km^2 , térfogata 48 km^3 , vízgyűjtője 11.900 km^2 nagyságú, mellyel a tóval nem szomszédos Lichtenstein is érintett. 14 felszíni vízfolyás táplálja 370 m^3/s -os középvízhozammal, ezek közül a Rajna a legjelentősebb. A tó 5 millió embernek szolgáltat ivóvizet, számos hasznosítása mellett attraktív turisztikai célpont. 1959. 11. 5-6-án a svájci St. Gallenben megalakult a Nemzetközi Vízügyi Bizottság a Boden-tóért, 1960. 10. 27-én írták alá az egyezményt a Boden-tó szennyeződések elleni védelméről.

A Fertő tó a legnyugatibb eurázsiai sztyepp-tó, mely a Wulka-hegység (Alpok) keleti lábánál, ill. Magyarország északnyugati részén helyezkedik el. A szabályozások előtt szoros kapcsolatban volt a Hansággal, árvízkor a Dunával és mellékfolyóival. Vízgyűjtője 1116 km^2 , a teljes tófelület 309 km^2 , térfogata 400 millió m^3 . A tóból 75 km^2 magyar, 234 km^2 osztrák területen található. A korábbi szélsőséges viszonyok mérséklésére mesterséges beavatkozások történtek (vízrendszer szabályozási munkái, Fertőszéli zsilip és a Hanság fűcsatorna megépítése). A korábbi 1928. évi szerződést követően 1956. 04. 09-én megkötötték az egyezményt az Osztrák Köztársaság és a Magyar Népköztársaság között a határvidék vízgazdálkodási kérdéseinek szabályozására. A Magyar-Osztrák Vízügyi Bizottság 1965-óta foglalkozik a tó vízállásának szabályozásával. A jelenleg is érvényes 2011. évi szabályzat figyelembe veszi az osztrák oldali elöntési kockázatok mellett a levezetőrendszer mentén jelentkező belvízvédelmi helyzetet is.

A Maggiore-tó gleccser olvadásával keletkezett. A tó 212,5 km^2 területű, melyből 80,1% Olaszországhoz, a maradék 19,9% Svájc-hoz tartozik. A tó vízgyűjtője 6600 km^2 , ebből 51% svájci, 49% olasz területre esik. A legfőbb felszíni hozzáfolyás és elfolyás a Ticino (Tessin) folyón történik. A tó 3%-os aránya a vízgyűjtő területéhez képest kicsi, víztározó képessége csekély, érzékeny a nagyobb csapadékokra. Szabályozása a Miorina művel történik és a Consorzio del Ticino üzemelteti. A zsilip üzembe helyezése 1943. 01. 01-én történt. Egy 1940-es olasz egyezmény rögzíti a szabályozási tartományt, melyen belül a Konzorcium szabadon dönthet a vízeresztésről, ennek tagjai az öntözési társulatok és a vízerőművek tulajdonosai. Olaszországban különböző magasságú vízállások kívánatosak: magas az öntözéshez, vagy alacsony árvíz esetén. Svájcban az alacsony vízszintet részesítik előnyben, így az erős esőzéseknel tározási lehetőség áll fenn.

A Luganói-tó a jégkorszakot követően két gleccser találkozásánál keletkezett. Területe 48,8 km^2 , melyből 30,7 km^2 Svájc-hoz és 18,1 km^2 Olaszországhoz tartozik, térfogata 5,9 km^3 . Kicsi a tározóképesége. A vízgyűjtő területe: 618 km^2 . A legfontosabb felszíni hozzáfolyás a Vedeggio 4 m^3/s -os vízhozammal. A melidei völgyzárógát által a tó két részre különül el. A nemzeti jelentőségű gát 1848-ban készült el. 1963-óta szabályozzák a Tresa folyó torkolatánál található zsilippel. A tószabályozást és a Tresa vízhozamait 1953-ban a Svájci-Olasz Luganói Tószabályozási Felügyelőbizottság engedélyezte. Az egyezményt a szabályozáshoz szükséges létesítmények építéséről 1955. 09. 17-én Luganóban írták alá. Az építés 1960-ban kezdődött, 1963-ban helyezték üzembe, azóta mérséklődtek az árvízi események. Az üzemeltető Tessin Kanton.

A fenti példákön látható, hogy a nemzetközi tavakon különösen fontos az együttműködés. A megkötött egyezményeknek és a megalakult bizottságok munkájának kiemelt szerepük van a közös vízgazdálkodásban. Az árvízvédelem, a vízszintszabályozás, a vízminőség-megőrzés terén elért eddigi eredmények előkészítik a jelen kor éghajlati bizonytalanságaihoz való alkalmazkodást, továbbá nagy segítséget nyújtanak a XXI. századi hasznosítási problémák fenntartható kezeléséhez. Közös tószabályozással kell megkeresni a választ a kor vízbiztonsági kérdéseire és a ma még nehezen kezelhető problémákra (pl. tömegturizmus, településkonzentráció, energiatermelés, iparbiztonság, ivóvíz-biztonság, mikroplasztik megjelenése, adventív fajok terjedése). Az eddigi törekvések bizakodásra adnak okot.

A cikk teljes terjedelmében a Víz-Hang digitális változatában honlapunkon olvasható:
<http://www.eduvizig.hu/content/v%C3%ADz-hang>

HIDROLÓGIA

Az idei évben a jelentősebb csapadékokat hozó időjárás képződmények főleg a nyugat-északnyugat felől az Alpok északi oldalát – a Duna vízgyűjtőjét – érintő frontok voltak. A Rába felső szakaszán kiadósabb esőket okozó mediterrán ciklonok ritkábban határozták meg a vízgyűjtők időjárását.

A Dunán a január-februári időszak alatt térségünkben a jellemző átlagértékekhez közeli vízhozam érkezett. A márciustól jelentősebbé váló tavaszi hóolvadás nagyrészt ellensúlyozta a tavaszi csapadékhiányt és a vízhozamot májusig átlag körül (80-117%) tartotta. Májusban a sok csapadék hatására két egymást követő – Nagybajcsnál, Komáromnál és Esztergomnál készültési szintet is elérő – árhullám vonult le a folyón. A májusi csapadéktöbblet következtében a májusi és júniusi átlaghozam 10-30%-kal haladta meg az időszak sokéves átlagot. A száraz nyári hónapokban jelentősen csökkent a szállított vízmennyiség. Július és augusztus vízhozama már nagyjából 25 %-kal elmaradt az időszakra jellemző értéktől. Az őszi hónapok sem hoztak

jelentős csapadékokat, emiatt az érkező vízmennyiség tovább csökkent. A vízhozam értékek szeptembertől az egyébként is alacsonyabb őszi átlagoknál mintegy 20 %-kal alacsonyabbak voltak. A 2018-as évhez hasonló extrém kisvízes állapotok nem alakultak ki, a Duna vízhozama csak felülről közelítette időnként a sokéves minimum értékeket.

A Rába által szállított vízhozam az igazgatóság területén év eleje óta folyamatosan és jelentősen (40-70%-kal) alacsonyabb volt, mint az adott hónapra vonatkozó sokéves átlagérték. Jelentős árhullám nem vonult le a folyón. A legalacsonyabb vízhozamokat nyáron és ősszel lehetett megfigyelni. A ragyogói szelvényben többször is tartósan 5 és 10 m³/s közötti mennyiségeket lehetett mérni, amely nem sokkal haladta meg az adott hónap sokéves minimumát.

Kisebb vízfolyásainkon és természetes készletváltozású tavainkon is inkább kisvízi állapotok voltak túlsúlyban főleg a nyár és az ősz folyamán.

(Gyüre Balázs)

Rövid hírek

Nyergesújfalu árvízvédelmi fejlesztése

Elindult a „Nyergesújfalu projekt – az Esztergomi kistérség hosszú távú árvízi biztonsága és ármentesítése érdekében szükséges árvízvédelmi fejlesztések” tárgyú kormányzati beruházás. Célja az elsőrendű védmű jogszabályi előírásoknak megfelelő kiépítése, mely több részből áll: 120 m épített magaspárt és 900 m szerkezetes földtöltés. Az érintett Sándor-patak keresztezésében zsilip és szivattyúállás épül, a torkolatban tározótér kialakításával. A fejlesztést az Országos Vízügyi Főigazgatóság valósítja meg, üzemeltetését pedig igazgatóságunk látja majd el. A fejlesztés jogerős vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik, jelenleg zajlik a kiviteli tervek készítése. A terepi megvalósítás 2020-ban várható.

(Maller Márton)

Kulisszanyílások beépítési próbái

Igazgatóságunk működési területén 47 helyszínen található kulisszanyílások, melyek ideiglenes elzáró szerkezetekkel védhetők mértékadó árvízi helyzetben. 2019-ben elkészült ezek összefoglaló nyilvántartása és kapcsolódó eszközeik kimutatása, továbbá ütemterv készült a beépítési próbákra. Az idei évben kiemelt sajtóeseményként gyakorlat keretei között Mecséren és Táton (ld. fotó) építettük be a nyílásokat, továbbá a 01.01. Esztergomtáti, a 01.02. Komárom-almásfűzitői és 01.05. Mosoni-Duna balparti védvonalakon az összes kulissza beépítési próbája megtörtént. A tapasztalatok az intézkedési és operatív tervekbe beépülnek.

(Gombás Károly)

Megújult a Szigetközi Hullámtéri Vízpótló Rendszer térképe

Idén újra alkalom nyílt a Szigetközi Hullámtéri Vízpótló Rendszer alaptérképének fejlesztésére, kiegészítésére. Felkerültek a helyszínrajzra a magyar oldali hullámtéri szárazulatok köznyelvi megnevezései, továbbá szlovák oldali műszaki információk is megjelennek. A kapcsolódó műszaki táblázatokban a futó projektek fejlesztései már visszatükröződnek. A 2019. évi kiadás év végére digitális formában és korlátozott mennyiségű nyomtatott példányszámban is rendelkezésre áll.

(Gombás Károly)

Jégtörő hajók felújítása

Igazgatóságunk a 2017. évi sikeres jég elleni védekezést követően forrást kapott a kezelésében álló jégtörő hajók felújítására, javítására. A „Széchenyi” Jégtörő XII. vezérhajó rendbetételére rendelkezésre álló keretből megtörtént többek között a hajócsavar tengelyrendszer felülvizsgálata, teljes körűen megújult a hajótest vízvonal feletti része, új nyílászárókat kapott a kormányállás és a tárgyaló, megújultak a szociális helyiségek. A gépészeti munkák keretében megtörtént a főgépek koromtanítása, beépítették az új éjjeli segédüzemi aggregátort, új szolgálati csónak került a hajóra, továbbá modernizáltuk a kormányállás pultot, a kereső fényszórókat, a navigációs fényeket és a világítást. A felújítást követően a hajó ismét a régi fényében tündököl.

(Kötél Pál)

Zagytározók biztonságos üzemeltetése

A Duna Védelmi Nemzetközi Bizottság (ICPDR) koordinálásával 2019. október 1-3. között a „Zagytározók biztonságos üzemeltetése a Duna észak-keleti vízgyűjtőjén” című nemzetközi projekt keretében rendeztek meg egy képzést Kolozsváron, melyen igazgatóságunkat Bartal Gergely képviselte. A projekt a zagytározók értékelését, biztonságának növelését szolgáló ún. „checklist”-et dolgozott ki, mely a zagytározók létesítését, építését, üzemeltetését és rehabilitációját is befolyásoló természeti adottságokat, a technológiai kérdéseket, valamint a képzési és ellenőrzési szempontokat is figyelembe vette. A képzés során helyszíni látogatást tettünk a nagybányai (Románia), jelenleg nem üzemelő zagytározónál, ahol a helyi szakemberek vezetésével megtekintettük a főbb helyszíneket, és a „checklist” alapján értékeltük a tározót.

A képzés és a helyszíni bejárás is érdekes tapasztalatokkal szolgált annak ellenére, hogy a zagytározók üzemeltetéséhez a VIZIG-en nem kapcsolódunk közvetlen hatáskörök.

(Bartal Gergely)

Vízkárelhárítási létesítmények felülvizsgálata az őszi folyamán

A 2019. szeptember 30-i eligazító értekezletet követően végrehajtotta igazgatóságunk a főbizottsági felülvizsgálatokat.

A szakaszmérnökségek az árvizes bejárásra felkészítették a töltéseket, a töltéstartozékokat, a magaséptítményeket és a raktárakat. Megállapítható, hogy a védművek mindenhol alkalmasak a sikeres védekezés lefolytatására. A gyepek töltésfelületeket az előírások szerint kétszer mind az 1458 km hosszön lekaszálták. A töltések 70 %-ának koronája jó állapotú. A keresztező műtárgyak 83 %-a megfelelő, de a megszüntetendő, kockázatot jelentő műtárgyak száma magas, ezek fokozott figyelmet igényelnek egy védekezés során.

A vízrendezési bejárások keretében a csatornák és medrek állapotát, fenntartottságát ellenőrizzük. Ez évben a csatornák teljes hosszának 76 %-án végeztek legalább egyszeri (61%-án egyszeri, 15 %-án kétszeri), a dombvidéki vízfolyások teljes hosszának pedig 60 %-án végeztek legalább egyszeri (vízfolyásokon 27 %-án egyszeri, 29 %-án kétszeri, 4 %-án háromszori) kaszálást. Nagy igény van a kézi munkaerőre.

A Műszaki Biztonsági Szolgálat és a Védelmi Osztág felülvizsgálatára is sor került. Ennek keretében megtörtént a raktárak, a védekezés során szükséges anyagok, eszközök és gépek felülvizsgálata. Megállapítást nyert, hogy a Védelmi Osztág a többszörös beosztások miatt

védekezéskor csak a más vízügyi igazgatóságok bevonásával állítható fel. Az elmúlt években számos új kolléga érkezett, sokan nyugdíjba mentek, ezért a védekezési tapasztalattal, helyismerettel rendelkező létszám is csökkent. Védelmi gyakorlat során a legfontosabb alapismeretek megszerezhetők, elmélyíthetők.

A bejárások tapasztalatait és az idei évben elvégzett vízkárelhárítási felkészülési tevékenységet a november 15-i záró kiértékelő értekezleten összegezte igazgatóságunk, mely alapján az OVF számára december 10-ig „Értékelő jelentést” adtunk.

Igazgatóságunk képviselői 2019. október 17-én részt vettek a társszervezet Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság 10.07. szakaszának bejárásán is, ahol tapasztalatokat gyűjtöttek valamint az új irányító kollégák bemutatkoztak egymásnak.

(Tóthné Villand Anita, Hofer Laura)

Lakossági fórum Kisbodakon Felső-Duna projekt

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) és igazgatóságunk konzorciuma által megvalósuló „Felső-dunai mellékág-rendszerek árvédelme és vízpótlása I. ütem” tárgyú KEHOP projekt keretében ezúttal Kisbodakon tartottunk lakossági fórumot 2019. november 13-án. A rendezvény célja az volt, hogy a beruházásban közvetlenül érintett lakosság és civil szervezetek számára bemutassa a projekt műszaki tartalmát és jelentőségét, kiemelve a Kisbodak térségében aktuálisan folyó fejlesztési munkákat.

Az eseményt Tímár Gábor Kisbodak polgármestere nyitotta meg. Láng István OVF főigazgató és Németh József ÉDUVIZIG igazgató beszélt a projekt jelentőségéről, majd Zilahi Zoltán projektvezető (Mészáros és Mészáros Kft.) ismertette a beruházás műszaki tartalmát, aktuálisan zajló munkáit. Ezt követően a lakossági kérdések megválaszolása következett, melyben Kertész József ÉDUVIZIG projektvezető is aktívan részt vett.

(Szabó Henriett)

Balesetvédelmi célú fakitermelések Győr belterületi folyópartjain

Igazgatóságunk a közeljövőben végrehajtja a győri folyóparti fásítások rekonstrukcióját, mert azok többcélú lakossági hasznosítása (vízi sport, szabadidő eltöltés, lakópark, étteremhajó, vízi állások, turizmus) és a vízparthoz fűződő szükségletek egyre fontosabbá válnak.

A veszélyessé vált (korhadó, száradó koronájú, vihártört) faegyedek (ld. fotó) kármegelőzési célú, balesetvédelmi kitermelését a Mosoni-Duna folyó bal parti sávján, Győr belterületén a Jedlik Ányos híd és az aranyparti sója közötti, valamint a Kossuth híd és a Széchenyi híd közötti szakaszokon külső vállalkozó végzi el 2020. január-február hónapokban. A folyópartok megfelelő tisztítása után kerülhet sor a kivágott faállomány pótlására.

A munkákat megelőzően a lakosságot folyamatosan tájékoztatjuk a sajtóban, illetve a helyszínen kihelyezésre kerülő tájékoztató és figyelemfelhívó táblákkal.

(Kovács Richárd)

PROJEKT JEINK

Jánossomorja város és térsége felszíni vízpótlása, öntözésfejlesztése

A Mosoni-Dunából Mosonmagyaróvárnál kiágazó Lébény-Hanyi öntözőfőcsatorna meghosszabbítását célzó beavatkozás a rendelkezésre álló vízkészletből a jelenleg nem öntözhető mezőgazdasági területek öntözésfejlesztési lehetőségének megteremtését valamint a szomszédos osztrák határ menti területek vízpótlási lehetőségének biztosítását teszi lehetővé.

A Lébény-Hanyi öntözőfőcsatorna a Mosoni-Dunából a Mosoni duzzasztón egy vízkivételi zsilipen keresztül kapja a vízbetáplálást. A zsilipen keresztül jelenleg maximálisan 5,2 m³/s vízmennyiség vezethető a csatornába. A meglévő csatornaszakasz hossza 9847 m, melyen több vízszintszabályozó zsilip és szintén több oldalsó vízkivételi zsilip található. A csatorna becsatlakozik a Mosonszentjánosi övcsatornába.

A Jánossomorja felé kivezetendő víz a Lébény-Hanyi öntözőfőcsatorna és a Mosonszentjánosi övcsatorna csatlakozásánál a jobb parton vehető ki.

A koncepcióterv alapján új csatorna épül a Lébény-Hanyi öntözőfőcsatorna meghosszabbításaként, mely a Tarcsai határcsatornába fog csatlakozni. Az új csatornaszakaszon közúti, vasúti, dűlőúti átjárókat, vízszinttartó, vízszintszabályozó műtárgyakat kell építeni és át kell alakítani a keresztvező közművezetéseket is.

A Lébény-Hanyi öntözőfőcsatornán lévő vízszintszabályozó

műtárgyakat elbontják és új műtárgyakat alakítanak ki a meder rekonstrukciójával együtt. Az új csatornaszakasz kiépítéséhez cserjeirtás, fakitermelés, humuszleszedés, mederkotrás, depóniaépítés szükséges.

Az új mederben a betáplált felszíni vízből történő esetleges elszivárgás az érintett terület talajvízszintjét emeli, amely célként fogalmazható meg a beruházás során. A későbbiekben a megemelkedett talajvízszint csökkenteni fogja a szivárgás mértékét, ezáltal továbbvezethető felszíni víz is rendelkezésre fog állni, mely osztrák igény esetén továbbadhatóvá válik. Az osztrák fél is talajvízszint emelésre szeretné felhasználni a tárgyi beruházás keretében átadott vizet, mivel területeiken a csökkenő öntözések az elterjedtek, melynek használatát a talajvízszint befolyásolja.

A tervezők azzal számoltak, hogy a Lébény-Hanyi öntözőfőcsatornába a Mosoni-Dunából 6,5 m³/s vízhozam táplálható be. A fejlesztés során a Lébény-Hanyi öntözőfőcsatorna meglévő szakaszát érintő rövid időszakos esetenként jelentkező vízigények alapján az új medret 4,5 m³/s vízhozamra kell kiépíteni annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló vízkészlet a főcsatorna új szakaszán maximálisan kihasználható legyen. A tervet a VIZITERV Environ készítette.

(Gratzl Ervin)

MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG

Az MHT által szervezett XXVI. Ifjúsági Napoknak idén Baja adott otthont szeptember 26-27. között. A konferencián 20 előadás hangzott el és 8 posztert mutattak be. Igazgatóságunkat Albrecht Gergely, Hofer Laura, és Vezsdel Alex képviselte egy-egy magas színvonalú előadással. Az Ifjúsági Napok különlegessége egy úgynevezett SDG Workshop volt, melyen a résztvevők egy moderált beszélgetés keretében osztották meg azon tapasztalataikat, hogyan tudnak a fiatalok és az idősebbek együtt dolgozni.

Az MHT Győri Területi Szervezete 2019. szeptember 20-án tartotta idei egynapos tanulmányi kirándulását. Az úti cél az Őrség, a Kerka patak völgye volt. Utunk során ellátogattunk az Őriszentpéteri Árpád-kori templomhoz és a szalafői pieterszeri Falumúzeumhoz. Magyarországon megismerkedhettünk az őrségi fazekasság múltjával és jelenével. Veleméren megcsodálhattuk az ország egyik legidősebb templomát. Utolsó néprajzi helyszínünk a veleméri Sindümúzeum volt. A bőséges kulturális barangolás után szakmai programban is részünk volt. A Csesztregi Kerka-ág mentén Horváth Tivadar, a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság zalaegerszegi szakaszmérnöke részletesen bemutatta a Kerka völgyét lezáró földgátat, s ezzel együtt az árvízcsúcs-csökkentő tározót, mely 2005-ben készült el. A gyönyörű őszi napsütésben eltöltött kirándulásunkat Somlólóvár helyen egy bőséges vacsorával egybekötött borkóstolóval zártuk.

Az MHT Győri Területi Szervezete szeptemberben a Széchenyi István Egyetemen tartotta előadóülését, ahol az egyetem munkatársai mutatták be vizes témájú kutatásaikat. Októberben a Pannon-Víz Zrt. szervezésében hallgathattunk előadásokat a helyi építészet és a víz kapcsolatáról, illetve arról, hogy egy nagyváros hogyan tud alkalmazkodni az egyre növekvő intenzitású csapadékokhoz. Novemberben két nyugdíjas kolléga, Bakcsa Dezső és Nyuli József szakmai életrajzát tekinthettük meg, betekintést nyerve főbb vízügyi tevékenységeikbe, munkáikba, védekezéseikbe.

(Hofer Laura, Szabó-Horváth Ágnes)

HATÁRVÍZI EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ÉDUVIZIG TERÜLETÉN

A Magyar-Szlovák Határvízi Bizottság Duna Albizottságának 2019. őszi tárgyalásain a felek az Öreg-Duna, valamint a közös Duna szakasz és védművei bejárásainak tapasztalatai alapján megállapították a kölcsönös védképességet és a biztonságos jégvezetési állapotokat, illetve ellenőrizték a közös Duna szakasz hajóút kitérését. A résztvevők meghallgatták a magyarországi TEN-T belvízi út fejlesztésének előkészítéséről összeállított tájékoztatót, valamint bemutatásra kerültek a magyar Esztergom, Nyergesújfalu és LIFE MICROTUS II projektek.

Az INTERREG V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program keretein belül új pályázati felhívást hirdettek ki, melyre a felek újra benyújtják a korábban előkészített, de eddig nem nyertes pályázatokat. A közös érdekű töltések bejárása során megtekintették az Oroszvári csatornát, amely az egyik INTERREG pályázat szlovák oldali része, magyar oldali befogadója a Rajkai belvízcsatorna (ENORA projekt).

(Fedorné Czajlik Erzsébet)

A mi „műtárgyunk”

RAJKAI NAGY ZSILIP

A korabeli Magyarország egyik legnagyobb és legszebb vízi létesítményeként 1907-ben épült fel Rajkán a zsilip. A vízszabályozásban az alábbi három fontos szerepet kellett ellátnia: egyrészt a Duna folyam ekkor kiépült jobb parti árvízvédelmi töltése és a Mosoni-Duna-ág által határolt Szigetköz valamint a Hanság medence árvízvédelmét szolgálta, másrészt a belvízi helyzet javítása miatt építették, harmadrészt a Mosoni-Duna-ág felső szabályozása céljából épült a Mosoni-Duna hajózhatóvá tétele érdekében. Az 1919-es párizsi béketárgyalások során a vízügyi szempontok is meghatározóak voltak, melyben komoly szerepet játszott a Rajkai zsilip. A zsilippel együtt a hozzá tartozó Császárligeti (visszaeresztő) csatorna és Rajka község Magyarország része maradhatott.

Az igazgatóságunk vagyonkezelésében lévő Rajkai Nagy Zsilip jelentőségét azzal is elismerték, hogy 2018 decemberében a Győr-Moson-Sopron Megyei Értéktár Bizottság megerikummá minősítette, felvette értéktárába. A megerikumok száma így ekkor 99-re növekedett.

(Kertész József)

Tallózó

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság felkérésére igazgatóságunk rendezte meg hagyományteremtő jelleggel az I. Vízügyi Téradat és Térinformatikai Országos értekezletet Esztergom-Búbánatvölgyben 2019. szeptember 17-19. között.

A háromnapos rendezvényen több, mint 60 fő vett részt. Az értekezlet első napján műszerbemutató színesítette a programot, ahol a résztvevők megismerhették az ágazaton belül használt modern felmérészközöket (ld. fotó): ilyen a terepi lézerszkennő, a medermérő szonár rendszerek, a felmérő drónok és a merevszárnyú UAV rendszerek.

Szakági
értekezletek

Az idén 41. alkalommal megtartott országos vízrajzi értekezletet a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság rendezte szeptember 24-26. között Sikondán.

A vízrajzi szolgálat aktuális feladatait megvitató rendezvényen közel húsz előadást hallgathattunk meg az ágazati vízrajzi stratégia, a vízrajzi informatikai fejlesztések, a vízhozam- és hordalékmérések szabatos végrehajtása, az aszálymonitoring működési tapasztalatai, valamint a tervezett hálózat-optimalizáció tárgyában.

A konferencia középső napjára szervezett szakmai tanulmányúton megtekintettük a Cun-Szaporca vízpótló rendszer beeresztő műtárgyát, és megismerkedhettünk a rendszer monitoringjával és élővilágával.

Igazgatóságunk szervezte meg idén az Országos Települési Vízgazdálkodási és Víziközmű Konferenciát 2019. november 18-20-án Győrben a Famulus Hotelben. Számos előadás foglalkozott a települési csapadékvíz elvezetés és a 2000 lakosszám alatti települések szennyvíz elhelyezésének és tisztításának problémakörével. Külső szakmai programként a résztvevők megtekintették a győri szennyvíztisztító telepet a Pannon-Víz Zrt. közreműködésével.

Munkatársaink részt vettek az Országos Vízyűjtő- és Vízkészlet-gazdálkodási Értekezleten, amelyet 2019. november 26-28-án Zalakaroson rendezett meg a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság. A felszíni és felszín alatti vízkészlet-gazdálkodás, valamint a vízminőség-védelem aktuális kérdései mellett nagy hangsúly helyeződött a dinamikus vízkészlet-gazdálkodás témakörére. A szakmai kirándulás keretében a résztvevők meglátogatták a Kis-Balaton Házat és a Hévízi-tavat.

(Hauberger Gábor, Dömötör Szilveszter, Mohácsiné Simon Gabriella)

Idén második alkalommal rendezték meg az Országos Települési Csapadékvíz-gazdálkodási Konferenciát Baján. A klímaváltozás és a szélsőséges csapadékevénységek továbbra is nagy gondot okoznak mind a tervezők mind az üzemeltetők számára. A konferencia témái között előtérbe kerültek az előrejelzések és a vizek helyben tartása, amelyek megoldást jelenthetnek a problémákra. Ugyanakkor a csapadékvíz nemcsak mennyiségében, hanem minőségében is okozhat károkat. A szakemberek ennek a megoldására is keresték a választ.

(Hofer Laura)

II. Országos
Települési
Csapadékvíz-
gazdálkodási
Konferencia

Budapest Water Summit 2019

A Budapesti Víz Világtalálkozót 2013 és 2016 után immár harmadik alkalommal szervezte meg Magyarország Kormánya 2019. október 15-17. között. A konferenciát Áder János köztársasági elnök, az esemény fővédnöke nyitotta meg. A világ 118 országából érkezett több, mint 2400 vendég részvételével zajlott rendezvényen közel 130 kétoldalú találkozóra került sor a magas rangú résztvevők között, emellett számos kétoldalú vízügyi együttműködési szándéknyilatkozatot is aláírtak.

Az előadások többek között olyan problémákat feszegettek, mint a vízválság megelőzésének lehetőségei, egy esetleges válság költségei, a vízzel kapcsolatos problémák okozta tömeges migráció háttere, a vízipari beruházások növelésének lehetőségei, technológiai újítások, valamint a tudományos megoldási módszerek és alkalmazási területeik. A három nap során tíz plenáris szekcióban több, mint nyolcvan előadó vett részt, emellett a rendezvény margóján további tizenhat vízügyi tárgyú kísérő esemény várta az érdeklődőket a helyszínen és az esemény után.

2019. október 29-én az árvízi biztonságról tartottak konferenciát „Homokzsáktól a drónokig” címmel a fővárosi Duna Palotában. A Világtalálkozó részeként „Digitális és Természetközeli Fenntartható Megoldások” címmel rendeztek vízipari szakkiallítást (BWS 2019 Expo), ahol a vízügyi ágazatot az OVF nagyon színvonalas standdal képviselte, melyet a magyar köztársasági elnök és a belügyminiszter is meglátogatott.

(Gombás Károly)

Az Országos Rendőr-főkapitányság Országos Balesetmegelőzési Bizottsága (ORFK-OBB) és a Magyar Biztosítók Szövetsége (MABISZ) által megrendezett Biztonság Hetére országosan szeptember 23-28. között került sor, melyhez idén a vízügyi ágazat, így igazgatóságunk is csatlakozott Győrben, Tatán és Esztergomban. Árvízvédelmi eszközeinkkel (homokzsák, karók, karóverő súlyok, fáklya, vízmérce) és a nagy árvizekről készült tablókkal, fotókkal, valamint könyvekkel mutattuk be az árvízvédekezés főbb feladatait és jelentőségét, ezáltal az emberi élet és a tárgyi értékek védelmét és biztonságát.

(Szabó Henriett)

Biztonság Hete

Megnyitott a Duna Múzeum új állandó kiállítása

Páratlan gyűjtemény és tudásanyag digitális köntösben

559 napig volt zárva a Duna Múzeum állandó kiállítása az átépítés, megújulás miatt.

2019. október 11-én reggel 9 órakor nyílt meg ünnepélyes keretek között az új állandó kiállítás, a Vizeum.

A Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeumot 1973-ban hozta létre az Országos Vízügyi Hivatal azzal a céllal, hogy az évszázados vízi múlttal kapcsolatban fellelhető, muzeális értékű dokumentációs és tárgyi emlékegyet ne kallódjon el, hanem rendezett formában nyilvántartva, kiállításokon bemutatva az utókor tudásbázisát gyarapítsa, valamint a vízügy részére információs adatbázis is legyen. A közkeletű néven Duna Múzeumként ismert esztergomi intézmény egyedülálló a maga nemében. Világviszonylatban is kevés hasonló óriási tárgyi és dokumentációs gyűjtemény található, mely ilyen mélységben foglalkozna a vízügy, a vízgazdálkodás történetével.

A 2001-ben az Év Múzeuma díjat begyűjtő intézmény a magyar vízügy történetét, a hazai vízgazdálkodással kapcsolatos muzeális értékű tárgyakat, dokumentumokat mutatja be évtizedek óta. A leváltott régi állandó kiállítás, a „Víz-Idő” című tárlat, 18 éven keresztül sikeres volt, kicsik és nagyok egyaránt szerették, számos elismerést, díjat kapott.

A Vizeum bemutatja a vízgazdálkodás múltját, jelenét, a vízzel kapcsolatos innovációkat, szemlélteti a víz erejének felhasználását, feldolgozza a folyók szabályozását, bemutat hajózással kapcsolatos érdekességeket és hajó maketteket, foglalkozik többek között a fürdés történetével, a Balatonnal, ásványvizekkel és a szódavíz történetével is.

Az új kiállítás hangsúlyos részeként megismerhetjük, hogyan változik a Föld vízkészlete, a klímaváltozás milyen hatással van az élővilágra és a vízügyi szakembereknek milyen feladatokkal kell szembesülni az éghajlatváltozás hatásai kapcsán.

A régi tárlat kedvence, a hatalmas vízgép is megújult, fényekkel, mostantól narrációval kiegészítve mutatja be a víz erejének sokféle hasznosítását. A tárlatban megjelennek a vízhez kapcsolódó régi mesterségek is, mint a bolgárkertészek, a Duna-víz árusok, a faúsztatók, a vízimolnárok, a halászok vagy az aranymosók.

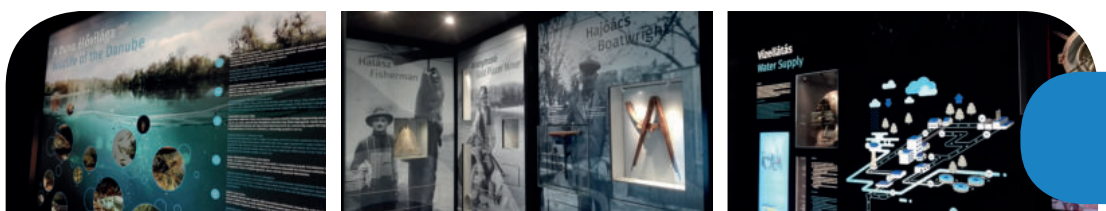
A kiállítás érdekes része a víz halmazállapotainak bemutatása. Szemléletesen jeleníti meg a három állapot jellemzőit.

A vízügyi témánál külön fejezetet kap az árvíz, belvíz, folyószabályozás, az öntözés – az információt itt is könnyen érthető, érdekes kis animációkkal, filmekkel, képekkel adják át.

Igazi különlegesség az úszással foglalkozó rész, ami az őskortól napjainkig mutatja be az úszás történetét, külön kitérve az esztergomi vonatkozású emlékekre. Maga a térkialakítás is egyedi, a látogató úszómedencében érezve magát szerezhet plusz információkat.

Hangulatos pihenőhelyet – ún. Merengőt – is kialakítottak, ahol a terem két oldalán és a plafonon lévő kijelzőkön filmek, animációk futnak, valamint nyugalmat sugárzó fények és zene uralkodik.

(A Duna Múzeum közleménye nyomán)

2019-ben 19. alkalommal szervezték meg a Tatai Vadlúd Sokadalom elnevezésű rendezvényt. Minden évben november utolsó szombati napján a Tatai Öreg-tó partjára invitálja a természetkedvelőket a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) Komárom-Esztergom Megyei Csoportja. A Száz Völgy Természetvédelmi Egyesülettel és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal közösen megrendezésre kerülő országos természetvédelmi fesztivál a természet és a természetbarátok ünnepe.

Vadlúd sokadalom

Reggel 7 órakor kezdődött a sok ezer vadlúd kirepülésének megtekintése, majd az esemény ünnepélyes megnyitója után elindultak az előadások és a kitelepülő szervezetek bemutatói, melyen az idei évben igazgatóságunk is képviseltette magát. Kis csapatunk bemutatta az érdeklődőknek a tó befolyó és kifolyó vizeinek szabályozását, mely kezelésünkbe tartozik. Az ide látogatók megismerhették még az árvízvédekezés legfontosabb eszközeit, a gyerekek pedig a vízügyi szakmához kapcsolódó fajtájkokat próbálhattak ki.

További információ: www.vadludsokadalom.hu
(Szabó Henriett)

Kitüntetettjeink

Dunai Ferencet (ld. fotón jobbra) az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály nyugdíjba vonult vezetőjét és Fehér Sándort (ld. fotón balra) a Rábai Szakasz mérnökség nyugalmazott vezetőjét az Országos Vízügyi Főigazgatóság Érdeméremben részesítette nyugdíjba vonulásuk alkalmából. A vízügyi ágazatért és az árvíz- és belvízvédekezésért végzett kiemelkedő munkájukért járó elismeréseket Láng István főigazgató adta át 2019. szeptember 6-án az egységvezetők nyugdíjas búcsúztatóján.

Szívből gratulálunk, jó egészséget, erőt és boldog nyugdíjas éveket kívánunk!

(Szabó Henriett)

EZT OLVASTAM. . .

A vízgazdálkodásban hiánypótló mű készült az elmúlt évben igazgatóságunk közreműködésével. A halátjárókról szóló útmutatót a társadalmi és tudományos szervezetek és néhány tervező iroda egyre erőteljesebben jelzett igényére az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság közreműködésével, a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával a halátjárók tervezésében jártas szakemberek Pannonhalmi Miklós szerkesztésében 2018-ban készítették.

A Víz Keretirányelv általános környezeti célkitűzése felszíni vizeink jó ökológiai és kémia állapotba hozása, a vízzel kapcsolatos élőhelyek védelme, javítása. Vízfolyásaink döntő többsége nem éri el a kívánatos állapotot, elsősorban a hidromorfológiai beavatkozások hatásai miatt. Az intézkedési programokban előkelő helyet foglal el a hosszirányú átjárhatóság helyreállítása és a hidromorfológiai viszonyok javítása.

A halátjáró létesítmények célja, hogy biztosítsa a halak, illetve tágabb értelemben a vízi élőlények számára a környezeti célkitűzésekben megfogalmazott vándorlás, szaporodás és táplálkozás feltételeit. A halátjáró hatékonyságánál meghatározó, hogy a halak megtalálják a bejáratot és azon késedelem, stressz, illetve sérülések nélkül áthaladjanak.

Magyarországon már több, különböző típusú és hatékonyságú halátjáró létesült annak ellenére, hogy a halátjárók tervezéséhez, üzemeltetéséhez és vizsgálatához nem áll rendelkezésre egységes hazai halbiológiai és műszaki szakértői anyag. Az útmutató célja e hiányosság megszüntetése, a vonatkozó természettudományi és műszaki ismeretek egységes szerkezetbe foglalása, az egyértelmű szaknyelvi szókincs (nómenklatura) kialakítása.

Az akadály eltávolításán kívül nem létezik „csodákra” képes halátjáró, ami minden másnál hatékonyabb: a tapasztalatok azt mutatják, hogy a számos természetközeli vagy művi halátjáró egyaránt lehet hatékony, vagy hatástalan.

A 180 oldalas útmutató a fő típusokat részletesen tárgyalja, foglalkozik azok biológiai megalapozásával, tervezői számításokkal, valamint az üzemeltetéshez szükséges mérő-megfigyelő rendszerekkel. Fontos részét képezi az útmutatónak a 22 Magyarországon létesített halátjáró összehasonlító dokumentációja. A tervezői munkát tovább segíti az átfogó irodalomjegyzék is.

A „HALÁTJÁRÓK tervezése, üzemeltetése és ellenőrzése” Útmutató hozzáférhető az Országos Vízügyi Főigazgatóságon és az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon.

Bővebb ismertető az alábbi linken olvasható: <http://www.ovf.hu/hu/hirek-ovf/halatarok>
(Pannonhalmi Miklós)

HALÁTJÁRÓK

Pannonhalmi Miklós

Győr-Ménfőcsanak
2019

OKTATÁS, KÉPZÉS, TANFOLYAMOK

Tovább bővült a fakitermelő képesítéssel rendelkező személyzet az igazgatóságon

Az igazgatóság a meglévő személyi kapacitásának fejlesztése érdekében OKJ fakitermelő szakképesítés megszerzéséhez biztosított lehetőséget 2019 tavaszán további 10 fő részére. Az oktatási és vizsgáztatási feladatokban külső oktatási cég működött közre. A terepi helyszínt a Hansági Szakasz mérnökség Rábca-menti erdőrészelelei adták. A szakképesítés megszerzésével dolgozóink a fakitermelési beavatkozások szakszerű és biztonságos megvalósításához szereztek megfelelő ismereteket. Az igazgatóság különböző területi beavatkozási egységeinél így már 44 fő kezelhet motorfűrész.

(Kovács Richárd)

Éves összefoglaló az igazgatóságon lezajlott képzésekről

Az alapkülső végzettségű kollégák 2019 novemberében a *Földmű fenntartó gépek és adaptereik kezelése, szervizelése és karbantartása* illetve a *Gát- és csatornaőri képzés II.* oktatásokon vettek részt.

A középkülső végzettségű kollégák egy része májusban részt vett a *Vízkezelés-gazdálkodás, vízgyűjtő-gazdálkodás továbbképzésen*, emellett az idei évben először többféle e-learning képzést is el tudtak végezni.

A felsőfokú végzettséggel rendelkezőknek az *Ár- és belvíz-biztonság, mint a sok víz kockázatai* oktatást és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem által biztosított képzéseket szervezték meg (pl.: Hidrológia I.; Duna-medence földrajza 1;2).

Az idei évben több vezetői képzést is tartottak Baján és Budapesten. Ilyenek voltak a *Személyes hatékonyság, személyes vezetői hatékonyság, Interaktív antikorrupciós tréning, Vezetés változó környezetben tárgyú* képzések.

(Ivánkai Dániel)

„Vízügyesnek lenni jó” – a szakma népszerűsítése a Hild iskolában

A vízügyes szakma népszerűsítése érdekében az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) a területileg illetékes vízügyi igazgatóságokkal együtt idén is megrendezte országos „roadshow”-ját, melynek első állomása 2019. november 13-án a Győri Szakképzési Centrum Hild József Építőipari Szakgimnáziuma volt. Az intézményben jelenleg államilag támogatott, nappali, iskolarendszerű, ráépülő képzésben vízépítő szaktechnikus végzettség szerezhető.

Józsa Tamás igazgatói köszöntőjében ismertette a szoros együttműködést az iskola és igazgatóságunk között. Az ÉDUVIZIG több szaktekintélye is oktat az intézményben, a tanulók az igazgatóság különböző területein szakmai kirándulásokon vehetnek részt. A diákok Láng István OVF főigazgatótól hallhattak a vízügy feladatairól. Siklós Gabriella OVF szóvivő a továbbtanulási lehetőségekről is beszélt: a Nemzeti Közszolgálati Egyetem bajai Víz tudományi Karán, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, a Szent István Egyetemen és nem utolsósorban Győrben, a Széchenyi István Egyetemen is folynak kapcsolódó mérnöki képzések. Az előadók között megszólalt két olyan kolléga is, akik életútjuk bemutatásával igyekeztek kedvet csinálni a hallgatóságnak a vízügyi szakterülethez.

A rendezvény keretein belül a tanulók megtekinthették a vízügyről készült PR filmet és a 2017. évi jégvédekezésről készült kisfilmet is. Megismerkedhettek a vízügyes szakma szépségeivel, kihívásaival és az ágazat közösségépítő és megtartó erejével. A szervezők remélik, hogy őszinte és komoly érdeklődést sikerül elindítani e szakma és így a szakirányú továbbtanulás irányába.

(Szabó Henriett)

Személyügyi hírek

ÚJ MUNKATÁRSAKAT KÖSZÖNTÜNK

- Benes Ferenc - Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály
- Büki Judit Hajnalka - Vízvédelmi és Vízgyűjtő- gazdálkodási Osztály
- Csizmazia-Király Zsófia - Hansági Szakasz mérnökség
- Erdős Mátyás - Hansági Szakasz mérnökség
- Lázár Gyula - Szigetközi Szakasz mérnökség
- Ludvig Tibor - Műszaki Biztonsági Szolgálat
- Rabb Zoltán - Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály
- Takács Péter István - Vízvédelmi és Vízgyűjtő- gazdálkodási Osztály

Munkájukhoz sok sikert és jó egészséget kívánunk.

BÚCSÚZUNK

A NYUGDÍJBA VONULÓKTÓL

- Tóth Lászlóné - Hansági Szakasz mérnökség
- Ivánkócs Kálmán - Hansági Szakasz mérnökség

Nyugdíjas éveikhez igazgatóságunk jó egészséget kíván.

Nyugdíjas klub

2019. szeptember 25-én 39 fő részvételével autóbuzos kirándulást tettünk Szlovákiában. Megtekintettük Nyugat-Szlovákia legnagyobb cseppkőbarlangját, a Driny cseppkőbarlangot és Vöröskő várát. Modra-Harmónián ebédeltünk egy hangulatos étteremben.

Az október 2-án megtartott klubösszejövetelünkön Huszka László mentőtiszt tartott nekünk előadást „Az időseket érintő leggyakoribb kórképek, és újraélesztés” címmel.

November 6-án klubtagunk, Polgárné Dornai Klára tartott előadást „A csodálatos madárvilág és egyéb érdekességek” címmel, ahol 140 féle madárral ismerkedhettünk meg és csodálhattuk meg a róluk készített művészi fotókat. Ezen a találkozón két új, friss nyugdíjas kollégát is üdvözölhettünk: Haccai Zoltánné Mayát és Dunai Ferencet.

November 14-én a győri Püspökvárat látogattuk meg.

November 21-én került sor a hagyományos karácsonyi találkozóra, melyet minden évben a központból nyugdíjba ment volt kollégáknak rendez az igazgatóság. Az eseményen Németh József igazgató összefoglalta az elmúlt év történéseit. A rendezvény nagyon jól sikerült, öröm volt így szélesebb körben is találkozni, beszélgetni a régi kollégákkal.

A december 4-i találkozónkon Németh József igazgató tartott élménybeszámolót a Kilimandzsárón megtett túrájáról.

(Németh Sándorné)

Közösségi élet

VII. KANKA KÁLMÁN VÍZÜGYES HORGÁSZVERSENY

2019. szeptember 21-én VII. alkalommal rendezte meg az ÉDUVIZIG Tatai Szakasz mérnöksége a Kanka Kálmán emlék-horgászversenyt. A verseny előtt a résztvevők megemlékeztek Kanka Kálmán mederőrünkről Táton, az Únyi-patak partján található emléktáblájánál.

Az igazgatóság éves horgászversenye gyönyörű napsütésben zajlott a Tokod-Ebszönybányán található Farkas-tavaknál. A versenyt idén 15 főből 9 horgász zárta eredményesen. Az összesen kifogott halak súlya 15 kg fölött volt (ld. fotó).

Gratulálunk a helyezetteknek!

(Szabó Henriett)

VÍZÜGYES NAP LIPÓTON

Több éves hagyománnyá vált, hogy igazgatóságunk minden év szeptemberében egy közösségformáló, csapatépítő napot tart, melyet évente váltva szerveznek kirendeltségeink. Ebben az évben a Szigetközi Szakasz mérnökségen volt a sor, akik szeptember 13. péntek ellenére egy nagyon jól sikerült, élménydús nappal ajándékozták meg a kollégákat a szigetközi Lipóton a Kengyártó-tavaknál.

Az esemény egyik pilléré a főzőverseny adta, melyre már kora reggel óta készültek a csapatok. A reggeli megnyitón összefoglaltuk az előző vízügyes nap óta eltelt időszakban kapott elismeréseket, kitüntetések. Ünnepelesen átadtuk az idén február-márciusban lezajlott házi sportversenyek 1. helyezetteinek a kupákat.

Több sportversennyel is készültek a szervezők: az elmaradhatatlan kispályás futballversennyel, horgászversennyel és kötélhúzó versennyel. A hölgyeknek idén is megrendezték a süteménysütő versenyt. A tavaly hagyományteremtő céllal újtárra indított vízügyes akadályverseny most is nagy sikert aratott. A 2019-es rendezvény újdonsága az evezős verseny volt, ahol időre a pároknak egy-egy kenuban egy evezővel kellett átjutniuk a túloldalra, majd vissza (ld. fotó).

A remek időjárás keretében ismét egy vidám csapatépítő napot zártunk az idén közel 320 fővel, melynek végén több csapat és egyéni induló vehette át jól megérdemelt jutalmát az eredményhirdetésen.

A győzteseknek ezúton is gratulálunk!

(Szabó Henriett)

MIKULÁS A JÁTSZÓHÁZBAN

Igazgatóságunkra december 7-én délután ismét ellátogatott a jóságos Mikulás, hogy megajándékozza a gyerekeket, akik zenével, énekszóval, versekkel köszöntötték.

Ugyanezen a napon tartottuk a már hagyománnyá vált adventi játszóházunkat, ahol sok apró kezeske lelkesen készítette a díszeket, melyekkel hozzájárulhattak otthonuk karácsonyi hangulatba öltöztetéséhez, az ünnep megteremtéséhez.

(Szabó-Horváth Ágnes)

Staféta

„SZOLGÁLAT” Baross Károly

1951-ben születtem Győrben, ott jártam általános iskolába, majd a Révai Miklós Gimnázium matematika-fizika szakos osztályában érettségiztem 1969-ben.

A „vízügyhöz” való kötődésem hamar kialakult, mivel Édesanyám a jelenlegi vízügyi igazgatóság jogelődjénél a Győri Vízgazdálkodási Körzetnél dolgozott. 1955-ben az igazgatóság Lenin úton épült 12 lakásos házába költöztünk, ahol az igazgatóság számos elismert szakembere is lakott. Valószínűleg ez a környezet is közre játszott abban, hogy érettségi után a Budapesti Műszaki Egyetem Építőmérnöki Karára jelentkeztem, amit már az igazgatóság ösztöndíjasaként végeztem el.

Az egyetemi évek alatt a Rábai Szakaszmérnökségre kerültem nyári gyakorlatra, ahol akkor Hajós Béla volt a szakaszmérnök és Jakus György volt a főépítés-vezető. A tőlük tanultak, a velük kialakult szakmai, baráti kapcsolat meghatározó volt egész pályafutásomban.

Az egyetem elvégzése után 1976-ban a Rábai Szakaszmérnökségen kezdtem dolgozni mérnök gyakornokként, ahol pillanatok alatt kiderült, hogy a lexikális tudásom és a való élet elvárásai között óriási a különbség. Abban az időszakban más volt az igazgatóság felépítése, nagysága, lehetősége, a fiatal diplomások több szakterületen is megfordultak, mire megtalálták a számukra ideális területet. Ennek jegyében rövidesen az Árvízvédelmi és Folyamszabályozási Osztályra helyeztek, folyó- és tószabályozási előadónak.

Ebben az időszakban kezdődött a Bős-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer építése. A meglehetősen zaklatott sorsú nagyberuházás szakági koordinációjának a biztosítása, a nemzetközi tárgyalásokon való igazgatósági érdekérvényesítés érdekében létrejött a Dunai Nagylétesítményi Önálló Csoport, melynek vezetője lettem. Nagyon izgalmas, szakmailag óriási kihívást jelentő időszak következett, amely egész pályafutásomat meghatározta. Rajkától Dömösig jártuk a településeket, folytak a tervegyeztetések, vitatkoztunk az egyre nagyobb teret kapó környezetvédelmi mozgalom képviselőivel. A beruházás tervezését, kivitelezését irányító Közös Operatív Csoport (KOCS) szakértőjeként nagyon sokat tanultam az OVIBER és a VIZITERV szakembereitől, elsősorban Szántó Miklóstól, Kollár Ferencről, Zsilák Endrétől. Nagyon kemény, sokszor vére menő harc folyt a két ország képviselői között, de este mindig békét kötöttünk egy korsó sör vagy egy pohár bor mellett.

A vízlépcsőrendszer építésének leállítását egyfajta katasztrófaként éltem meg. A csoportom megszűnt, az akkori igazgató és személyzeti vezető közölte velem, hogy nincs szükség rám, ezért beiratkoztam a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskolára, amit el is végeztem. Közben a Vízkészlet-gazdálkodási Osztályon dolgoztam, mint osztályvezető helyettes és terveztem az egyéb irányú jövőmet. A rendszerváltás nemcsak az országban, hanem az én életemben is jelentős változásokat hozott és a jól kigondolt vendéglátós jövő helyett a műszaki igazgatóhelyettesi székben találtam magam.

2009-ig voltam az igazgatóság műszaki igazgatóhelyettese. Az ebben a pozícióban eltöltött 18 év nagyon sok jót és rosszat hozott, de pályafutásom legszebb időszaka volt. Legnehezebb feladat a több száz ember leépítését eredményező átszervezések végrehajtása volt. Nagy szakmai kihívást jelentett a vízlépcsőrendszer építésének leállítását követően kialakult helyzet kezelése, a Duna elterelés negatív hatásait ellensúlyozó vízpótló-rendszer megvalósítása, az ebben az időszakban az ágazatot ért támadások kezelése. Legizgalmasabb volt a hosszú árvízmentes időszak után a rendkívüli árvizek elleni védekezési munkák irányítása.

Az ÉDUVIZIG-nél eltöltött 33 év után az akkori ágazati vezetés biztatására megpályáztam a KDVVIZIG nyugdíjazás miatt megüresedő igazgatói posztját. Az igazgatóság vezetőjeként fő célkitűzésem a meglehetősen idős szakember állomány fiatalítása, az igazgatóság korábbi szakmai elismerésének visszaszerzése volt. Az évről évre változó minisztériumi vezetés elvárásaihoz egyre nehezebb volt alkalmazkodni, aminek eredményeként három év után felmentettek és az Országos Vízügyi Főigazgatóság állományába kerültem.

Az újjászervezés alatt álló Főigazgatóságon elsősorban a vízkárelhárítás területén dolgoztam élvezve, hogy vezetői felelősség nélkül csak a szakmával kell foglalkoznom. Derült égből villámcsapásként kaptam feladatul a vízgazdálkodási főosztály megszervezését, a korábban NEKI-be került kollégák visszaintegrálását az ágazatba. Főosztályvezetőként innen mentem nyugdíjba 2015-ben. Az ágazattól azonban nem tudtam elszakadni, tanácsadóként segítem azóta is az OVF tevékenységét. Ebben az időszakban is voltak izgalmas szakmai feladatok, a Nemzeti Vízstratégia megalkotásának koordinációja, az újra önállóvá vált középfokú vízügyi oktatás talpra állítása, a felsőfokú vízügyi oktatás kiszélesítése.

Egész pályafutásom alatt igyekeztem a vízügyi ágazat, a mérnöki tevékenység több területén is megnyilvánulni. A Magyar Hidrológiai Társágban és a Magyar Mérnöki Kamarában a mai napig aktívan tevékenykedem. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Karán és jogelődjénél több, mint egy évtizede veszek részt az ágazat utánpótlás nevelésében.

Szerencsésnek mondhatom magam, mert vezetőként mindig kiváló képességű kollégák között, egy nagyszerű csapat részeként dolgozhattam. Az utódoknak csak azt tudom tanácsolni, hogy tekintsek ezt a pályát egyfajta szolgálatnak, hiszen öncélú vízgazdálkodás nincs, mindig valamilyen társadalmi célkitűzés megvalósítása érdekében tevékenykedünk.

A stafétabotot Kovács Mihály szakaszmérnöknek adom át, akinek a Hanság-ismerete mindig elkápráztatott.

Egy kis történelem

KÜLÖNLEGES VÍZÁLLAPOTOK A FERTŐ TAVON — EGY KÖZELGŐ ÉVFORDULÓRA —

2. RÉSZ

A Fertő tó 1868. évi teljes kiszáradását megelőzően 1865-ben csak Apetlonnál és Eszerházánál volt egy keskeny vízfelület. A fenékiszap kiszáradt, a só kikristályosodott, kemény, sima kéreg képződött, nagy porképződéssel. A tó fenekét sőtűró növények fedték be, a vizsgált víz „szulfát-sós” volt, hiányoztak a kálisók, a talaj így mezőgazdasági hasznosításra alkalmatlan volt.

A tó kiszáradásáról gróf Széchenyi Béla számolt be. Ebben az időszakban vizsgálta meg a tó talaját a Magyaróvári Gazdasági Iskola két professzora. Hatalmas lerakódásokat találtak és véleményük szerint négy négyszögölnyi területen egy mázsa sót lehetett volna összegyűjteni. A gróf munkájából megtudjuk, hogy a Fertő vize 1869-ben kezdett ismét lassan felgyülemelni és 1874-ben már egész nyáron át 1 láb mély víz volt a tó közepén, 1876-ban pedig ismét régi pompájában lehetett a tavat látni, a vízmélységét 2-3 m-re becsülték.

1902-ben rendkívül alacsony vízállásnál a Darányi miniszter által kiküldött szakbizottság (geológusok, vegyészek, mezőgazdák) a Fertő medencéjében 157 ún. mély talajfurást és a tó négy különböző helyén 10-15 m furást végzett. A földrétegek geológiai szerkezete teljesen kizárta azt a feltevést, hogy a tavat a víz felszín alatt feltörő források táplálják.

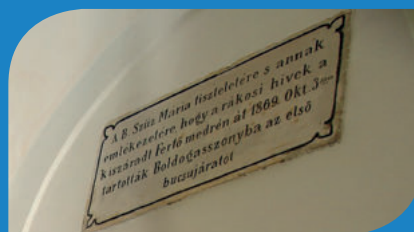
Az 1873-ban alapított Rábaszabályozó Társulat által létesített töltések a Rába és a Rábca mentén sikeresen megátolták az árvizek behatolását a Hanságba. A Fertő tavat a Rábcával összekötő csatorna – azaz a Hansági főcsatorna – 1909-ben készült el és 1912-ben átadták a tó vízszintszabályozó műtárgyát a Mekszikópusztai zsilipet is.

1941 áprilisában a tó vize szokatlan magasságra emelkedett, és erős északi szél hatására a déli részen több helyen átszakította a mexikói körgátat, súlyos belvízkárokat okozva.

A régi adatokra a szakemberek mindig kissé gyanakodva tekintenek, de aligha lehet kétségbe vonni Fertőrákos területén, a virágosmajori kápolna falán lévő feliratot:

„A Boldogságos Szűz Mária tiszteletére és annak emlékeztetére, hogy a rákosi hívek a kiszáradt Fertő medrén át 1869. október 3-án tartották Boldogasszonyba [mai Frauenkirchen] az első búcsújáratot.”

A jövőben a Fertő tó extrém vízállásainak kialakulását a klímaváltozás határozhatja meg. A mérések szerint a Fertő tó átlagos vízhőmérséklete növekvő tendenciát mutat, a prognosztizálható változások, a megelőző intézkedések sorozata azonban már egy másik megközelítés tárgyát képezhetik.

(Pannonhalmi Miklós)

A felhasznált irodalom kérésre a szerzőnél rendelkezésre áll.

IMPRESSZUM

KIADÓ:

FELELŐS KIADÓ:

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG VEZETŐJE:

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI:

FOTÓ:

CÍM:

TELEFON:

E-MAIL:

NYOMDA:

Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Németh József, igazgató

Sütheő László, műszaki igazgatóhelyettes

Szabó-Horváth Ágnes, Hofer Laura,
Fedorné Czajlik Erzsébet, Szabó Henriett,
Dömötör Szilveszter, Gombás Károly

Horváth Szabina és ÉDUVIZIG archívum

9021 Győr, Árpád út 28-32.

96/500-000

titkarsag@eduvizig.hu

Duna-Mix Kft., Vác